

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **C. T. i M. T.**

skazanych za czyny z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 28 lutego 2022 r.

zażalenia obrońcy skazanych

na zarządzenie Sędziego Sądu Okręgowego w S.

z dnia 27 lipca 2021 r., sygn. akt IV Ka (...),

o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt IV Ka (...),

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz r. pr. P. M. (Kancelaria Prawna w S.), obrońcy z urzędu M. T. i C. T., kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, za sporządzenie środka odwoławczego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt IV Ka (...), utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 11 września 2020 r., sygn. akt V K (...), skazujący C. T. i M. T. za czyny z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1

k.k. Następnie w dniu 7 czerwca 2021 r. do Sądu Okręgowego w S. wpłynął datowany dzień wcześniej wniosek skazanych (przesłany jako e-mail, zatem niebędący oryginałem pisma) o nadesłanie wymienionego wyroku tego Sądu wraz z uzasadnieniem. Jednocześnie Autorzy wnieśli o „przyznanie adwokata z urzędu do wniesienia kasacji do Sądu Najwyższego”. Zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2021 r. na podstawie art. 120 § 1 k.p.k. wezwano M. T. i C. T. do uzupełnienia braków formalnych ich wniosku poprzez przesłanie oryginału pisma, zawierającego własnoręczny podpis wnioskujących oraz wskazanie, czy wniosek ten dotyczy całości czy też części orzeczenia, w terminie 7 dni pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku. Wskazane zarządzenie zarówno M. T., jak i C. T. odebrali 9 lipca 2021 r., a w dniu 15 lipca 2021 r. (data stempla pocztowego) przesłali do Sądu Okręgowego w S. tylko oryginał pisma z dnia 6 czerwca 2021 r.

Zarządzeniem z dnia 27 lipca 2021 r. upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w S. na podstawie art. 422 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k. odmówił przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie o sygn. akt IV Ka (...). W uzasadnieniu wskazał, że wniosek dotknięty jest brakiem formalnym, który nie został uzupełniony w terminie do tego wyznaczonym, bowiem mimo wezwania „skazani przesłali oryginał wniosku wraz z własnoręcznymi podpisami, jednak nie wskazali do dnia dzisiejszego, czy wniosek o uzasadnienie wyroku dotyczy całości, czy też części tego orzeczenia”. M. T. i C. T. odpis zarządzenia odebrali w dniu 16 sierpnia 2021 r., następnie w dniu 18 sierpnia 2021 r. sporządzili (nadane 2 dni później) pismo adresowane do Sądu Najwyższego, w którym m.in. poddali krytyce przeprowadzone wobec nich postępowanie karne, żądali „wyłączenia z rozpatrywania tej sprawy wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w S. i sędziów Sądu Apelacyjnego w (...)” oraz zamieścili „wniosek o unieważnienie wyroków IV Ka (...) z dnia 31.05.2021 r. i V K (...)”. Skrytykowali też skierowane do nich wezwanie (cyt. „my nie widząc wyroku i mając tylko wiedzę telefoniczną o nim mamy go opisać czego chcemy”), jak również wystąpili z wnioskiem „o przyznanie adwokata z urzędu do złożenia do Sądu Najwyższego zażalenia na zarządzenie z dnia 27.07.2021 r.”, a także „do złożenia do Sądu Najwyższego celem wniesienia kasacji od wyroków IV Ka (...) i V K (...) Sądu Okręgowego w S. i Sądu

Rejonowego w S. (...).” Po przedstawieniu przez skazanych informacji o stanie majątkowym, zarządzeniem z dnia 7 grudnia 2021 r. wyznaczono im obrońcę z urzędu w celu podjęcia czynności związanych z ewentualnym wniesieniem zażalenia na zarządzenie sędziego Sądu Okręgowego w S. z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie o sygn. akt IV Ka (...).

Wyznaczony obrońca zaskarżył wspomniane zarządzenie zażaleniem, w którym zarzucił „naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 422 par. 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 457 par. 2 k.p.k. w zw. z art. 118 par. 1 k.p.k. poprzez uznanie że w sprawie nie został prawidłowo złożony i uzupełniony wniosek o uzasadnienie wyroku, co skutkowało odmową jego przyjęcia, podczas gdy z treści złożonego wniosku i treści innych pism składanych przez oskarżonych wynika, że nie zgadzają się oni w całości z wydanym wyrokiem i pragną wywieść od niego kasację”. Wniósł o uchylenie zaskarżonego zażalenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w celu podjęcia dalszych czynności w sprawie, nadto o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. W uzasadnieniu skarżący argumentował, że „we wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku oskarżeni dali wyraz woli złożenia kasacji od wyroku, co wskazuje, że nie poczuwają się oni do winy i powinno to być interpretowane w kontekście zakresu wniosku o uzasadnienie. Dodatkowo w pismach składanych do sądu oskarżeni konsekwentnie kwestionowali w całości wydany przez wobec nich wyrok sądu I i II instancji”. Dla wsparcia swojego wyводу obrońca przytoczył obszerny fragment postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2016 r., V KZ 6/16, w którym wskazano m.in., że obecne brzmienie art. 422 § 2 k.p.k. nie unicestwia treści art. 118 § 1 k.p.k., szczególnie w sytuacji, gdy żąda się konkretyzacji stanowiska od nieprofesjonalnego podmiotu, jak też że pierwszy z wymienionych przepisów nie może być odczytywany przez sądy zupełnie sztywno, w oderwaniu od indywidualnych okoliczności każdego przypadku. Nie negując tego poglądu, trzeba wskazać, że okoliczności niniejszej sprawy każą przyjąć, iż nie było żadnych przeszkód, by skazani odpowiedzieli na skierowane do nich wezwanie o skonkretyzowanie wniosku. Treść tego wezwania była bardzo prosta – czy żądają

uzasadnienia całości, czy części wyroku – i niewątpliwie zrozumiała dla adresatów (inaczej zasygnalizowałiby wątpliwości), którzy mimo braku prawniczego profesjonalizmu nie są osobami zagubionymi, bezradnymi, czy wykazującymi zupełny brak orientacji co do reguł zachowania w kontaktach z organami urzędowymi. Przeciwnie, wykazują dużą aktywność w tych kontaktach, informują o licznych sprawach sądowych ze swoim udziałem, sporządzają, przynajmniej w tej sprawie, obszerne pisma. Nie widać powodu, by odpowiadając na wezwanie Sądu Okręgowego, przesłali nie tylko oryginał wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, ale też skonkretyzowali wniosek we wskazany przez Sąd sposób. W tej części wezwanie najwyraźniej świadomie zignorowali, być może dlatego, że, jak się wydaje, w swoim mniemaniu są z licznymi sądami skonfliktowani i gotowi są podważać wszelkie ich czynności. Przejawem tego jest opatrzenie dowodu doręczeń pisma Sądu z dnia 18 czerwca 2021 r. swoistymi adnotacjami („Brak dat awizacji. Brak danych” – M. Tyrka; „Dane niezgodne z kopertą. Brak dat awizacji. Doręczenie nieważne” – C. Tyrka – k. 841, 842 akt sprawy, podobnie w przypadku doręczenia pisma Sądu dnia 27 lipca 2021 r.), czy też zgłoszenie pretensji, że wzywa ich się do skonkretyzowania wniosku, chociaż „nie widzą” wyroku. Nie negowali przy tym, że treść wyroku (nieskomplikowana) jest im znana, jak też nie twierdzili, że zachodzą jakieś przeszkody do zapoznania się z wyrokiem na terenie Sądu. Nawiasem mówić, nie stawili się na rozprawę apelacyjną, na której usłyszeliby stosowne pouczenie co do wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku.

Biorąc zatem pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy i postawę skazanych, trudno uznać, że sygnalizowanie przez nich wstępnie chęci wniesienia kasacji, kazało bezwzględnie przyjąć, że ich żądanie dotyczy całości orzeczenia i odstąpić od kierowania do nich wezwania o uzupełnienie braku wniosku. Trzeba przy tym mieć na uwadze, że wyrok Sądu I instancji przypisał każdemu ze skazanych po kilka czynów, tworzących w obu wypadkach ciąg przestępstw oraz że pismo, z którego wynikało, iż kwestionują cały wyrok, sporządzili dopiero w sierpniu 2021 r., tj. znacznie po upływie terminu do usunięcia braku wniosku.

Na koniec celowe będzie zauważyć, że osoby skazane w omawianej sprawie najwyraźniej nie wiedzą, że kasację od wyroku Sądu Okręgowego w S. mogłyby

wnieść, gdyby wymierzono im kary pozbawienia wolności, i to bez warunkowego zawieszenia ich wykonania (art. 523 § 2 k.p.k.). Tymczasem M. T. i C. T. zostali skazani na kary ograniczenia wolności, zatem możliwość wniesienia przez nich kasacji nie istnieje. Ograniczenie to nie jest aktualne w razie zaistnienia w sprawie uchybienia wymienionego w art. 439 k.p.k., w takim jednak wypadku jest też możliwe wznowienie postępowania z urzędu przez właściwy sąd apelacyjny (art. 542 § 3, art. 544 § 1 k.p.k.), o co ewentualnie mogą zabiegać, o ile takie uchybienie są w stanie wskazać, czy choćby uprawdopodobnić. Mogą również wystąpić o wniesienie kasacji do Prokuratora Generalnego, względnie do Rzecznika Praw Obywatelskich, jako że te podmioty mogą wystąpić z kasacją od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie i nie dotyczy ich ograniczenie przewidziane w art. 523 § 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1. postanowienia.

Wobec zgłoszenia przez obrońcę wniosku o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zgodnie z art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 75) zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy wspomniane koszty, przy czym wysokość należnej kwoty określono według stawki określonej w § 17 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 68), podwyższając ją, zgodnie z § 4 ust. 3 tegoż rozporządzenia, o stawkę podatku od towarów i usług oraz biorąc pod uwagę unormowanie zawarte w § 7 rozporządzenia.